

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ต้นแบบลวดลายผ้าไทล้านนาแบบร่วมสมัย เพื่อนำเอกลักษณ์ของผ้าทอล้านนา กลุ่มผ้าทอหาดเสี้ยว มาประยุกต์เป็นต้นแบบลวดลายผ้าไทล้านนาแบบร่วมสมัยให้เหมาะสมกับรสนิยมของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย และดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอตีนจก บ้านหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย กลุ่มผู้บริโภคที่นิยมผ้าทอตีนจก และกลุ่มผู้บริโภคที่นิยมผ้าไททั่วไป
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งได้ ดังนี้ ในขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความเป็นเอกลักษณ์ คือ ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอตีนจก บ้านหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 5 ราย ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการประเมินคัดเลือกลวดลายเพื่อจัดทำต้นแบบลวดลาย คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอตีนจก จำนวน 5 ราย กลุ่มผู้ผลิตผ้าทอตีนจก จำนวน 5 ราย และกลุ่มผู้บริโภคที่นิยมผ้าทอตีนจก จำนวน 50 ราย และการคัดเลือกขั้นสุดท้ายเพื่อจัดทำต้นแบบ 5 ลาย ในกลุ่มผู้บริโภคที่นิยมผ้าไททั่วไป จำนวน 50 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ต้นแบบลวดลายผ้าไทล้านนาแบบร่วมสมัย ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความเป็นเอกลักษณ์ ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาสร้างสรรค์ลวดลาย ขั้นตอนการประเมินคัดเลือกลวดลายเพื่อจัดทำต้นแบบลวดลาย

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความเป็นเอกลักษณ์

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเพื่อวิเคราะห์ความเป็นเอกลักษณ์ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ รายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ความเป็นเอกลักษณ์ของลายผ้าทอตีนจก บ้านหาดเลี้ยว อำเภอ ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอตีนจก บ้านหาดเลี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้อง 5 ประเด็น คือ ที่มาของรูปแบบลายผ้าทอตีนจก โครงสร้างการจัดวางลวดลาย วรรณะสี และสีที่เป็นเอกลักษณ์ ลายผ้าตีนจกที่เป็นที่นิยม และ ราคา ที่ลูกค้าพึงพอใจ รวมจำนวน 5 ข้อ โดยใช้มาตราการวัดของ Likert Rating Scale รูปแบบ 5 ช่วง

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
เห็นด้วยอย่างมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

การให้ความหมายของระดับค่าคะแนนอ้างอิงตามแนวหลักเกณฑ์ค่าคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยรายข้อ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538)

ระดับคะแนน 4.21 – 5.00	มีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน 3.41 – 4.20	มีความเห็นด้วยระดับมาก
ระดับคะแนน 2.61 – 3.40	มีความเห็นด้วยระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 1.81 – 2.60	มีความเห็นด้วยระดับน้อย
ระดับคะแนน 1.00 – 1.80	มีความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขั้นตอนการสร้างสรรคัลายต้นแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างสรรคัลายต้นแบบ คือ การออกแบบลวดลายด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ จากข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 จำนวน 30 ลาย โดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 10 ลาย

ขั้นตอนการประเมินคัดเลือกลวดลายเพื่อจัดทำต้นแบบลวดลาย

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการประเมินเพื่อคัดเลือกลวดลายเพื่อจัดทำต้นแบบลวดลาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ เพื่อสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอตีนจก กลุ่มผู้ผลิตผ้าทอตีนจก และกลุ่มผู้บริโภคที่นิยมผ้าทอตีนจก โดยให้เลือกรูปลวดลายที่สนใจมากที่สุด จำนวน 1 กลุ่ม และประเมินในประเด็น ความน่าสนใจ ความเป็นเอกลักษณ์ รูปแบบลวดลายมีความงามทางศิลปะ ความพึงพอใจที่มีต่อกลุ่มสีที่ใช้ในลวดลาย และความทันสมัย ใช้มาตรการวัดของ Likert Rating Scale รูปแบบ 5 ช่วง

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
เห็นด้วยอย่างมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

การให้ความหมายของระดับค่าคะแนนอ้างอิงตามแนวหลักเกณฑ์ค่าคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยรายชื่อ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538)

ระดับคะแนน 4.21 – 5.00	มีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน 3.41 – 4.20	มีความเห็นด้วยระดับมาก
ระดับคะแนน 2.61 – 3.40	มีความเห็นด้วยระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 1.81 – 2.60	มีความเห็นด้วยระดับน้อย
ระดับคะแนน 1.00 – 1.80	มีความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

การประเมินเพื่อคัดเลือกลวดลายขั้นสุดท้ายเพื่อจัดทำต้นแบบ 5 ลาย จากกลุ่มลวดลายที่ถูกเลือกมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคผ้าไทท้าวไป โดยเรียงลำดับลวดลายตามความชอบ 5 อันดับ โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบซ้ำกันมากที่สุดในแต่ละอันดับ (Theme)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีวิธีการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำมากำหนดเป็นขอบเขตและวิเคราะห์ประเด็นของการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

2. ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทางการออกแบบลวดลายและผ้าทอล้านนา มาใช้ในการออกแบบโครงสร้างวิธีการถามและวิธีการตอบ มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1. แบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความเป็นเอกลักษณ์ของลวดลาย ประกอบด้วยข้อมูล 3 ตอน

2.1.1. การคัดเลือกลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์

2.1.2. ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้อง 5 ประเด็น คือ ที่มาของรูปแบบลายผ้าทอล้านนา โครงสร้างการจัดวางลวดลาย วรรณะสี และสีที่เป็นเอกลักษณ์ ลายผ้าทอล้านนาที่เป็นที่นิยม และ ราคาที่ลูกค้าพึงพอใจ รวมจำนวน 5 ข้อ

2.1.3. คำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.2. แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความคิดเห็นเพื่อคัดเลือกลายสำหรับจัดทำต้นแบบ โดยแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1. การคัดเลือกลวดลายต้นแบบโดยเลือกกลุ่มลวดลายที่สนใจเพียง 1 กลุ่ม

2.2.2. ข้อมูลประเด็น ความน่าสนใจ ความเป็นเอกลักษณ์ รูปแบบลวดลาย มีความงามทางศิลปะ ความพึงพอใจที่มีต่อกลุ่มสีที่ใช้ในลวดลาย และความทันสมัย

2.3. แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความคิดเห็นเพื่อคัดเลือกลายสำหรับจัดทำต้นแบบ โดยแบบสัมภาษณ์มีแบบลวดลายที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มที่ถูกคัดเลือกมากที่สุดจำนวน 10 ลาย โดยให้คัดเลือกมา จำนวน 5 ลาย เพื่อนำมาจัดทำต้นแบบ

3. นำโครงร่างแบบสัมภาษณ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน (Face Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ

4. นำโครงร่างแบบสัมภาษณ์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

5. นำโครงร่างแบบสัมภาษณ์ ที่ได้รับการตรวจสอบไปทดลองใช้ (Try-out)

6. นำโครงร่างแบบสัมภาษณ์ มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล 1 ท่านใช้เวลาประมาณ 20 นาที ในแต่ละประเภทของแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเขียนบันทึก วิเคราะห์ข้อมูล และนำข้อมูลที่มีเนื้อหาและคำซ้ำๆ กัน (Theme) มาหาข้อสรุปที่เชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงปริมาณที่วิเคราะห์ได้เพื่อตอบคำถามการวิจัย

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการเข้าเก็บข้อมูลจะแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนเข้าทำการเก็บข้อมูล นอกจากนี้ยังต้องแจ้งให้ประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทราบว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นความลับไม่นำมาเปิดเผย กลุ่มตัวอย่าง มีสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ได้ และมีสิทธิ์ที่จะทราบผลของการวิจัยหลังจากการวิจัยสิ้นสุดลงและหลักฐานแบบสัมภาษณ์ จะถูกทำลายเมื่อการวิจัยสิ้นสุดลง

